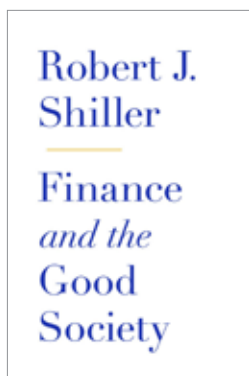

Boeken

Robert Shiller is hoogleraar aan Yale University en een vooraanstaand publiek econoom. Die reputatie heeft hij te danken aan rake voorspellingen, optredens in debatten en verschillende bestsellers. De bekendste daarvan is het boek 'Irrational exuberance', waarin hij op het hoogtepunt van de technologiebubbel zei dat de aandelenmarkt overgevalueerd was. Verder is hij de man achter de veelgebruikte Case-Shiller-huizenmarktindex en identificeerde hij al in 2003 de bubbel in de Amerikaanse huizenmarkt. Deze kritische houding maakt hem een geloofwaardig verdediger van de kwaliteiten van financiering en de financiële sector, een rol die hij in 'Finance and the good society' met verve op zich neemt.

'Finance and the good society' vertoont veel verwantschap met Shillers eerdere boeken, en dan vooral met 'The new financial order'. Daarin voert hij een vurig pleidooi voor verdere financiële innovatie en het managen van langetermijnrisico's. Hij maakt dat heel concreet met ideeën als levensonderhoudverzekeringen, inkomensgerelateerde leningen, ongelijkheidsverzekeringen en macromarkten: grote internationale markten voor langetermijnclaims op nationale inkomens, op inkomens voor beroepsgroepen en op illiquide activa zoals vastgoed. Ook pleit hij voor sociale zekerheid tussen generaties door het poolen van hun activa. Kortom, dit zijn economische vergezichten die weinig politici laten zien. Het boek borduurt duidelijk voort op 'The new financial order', maar met als extra agendapunt het herstellen van draagvlak voor financiering en de financiële sector. Shillers voornaamste boodschap is dat financiering een positieve kracht is, die mensen in staat stelt hun dromen te verwezenlijken. Financiering is doelarchitectuur: het structureren van de economische regelingen die nodig zijn om doelen te bereiken. Financiële innovatie moet dan ook niet ingeperkt, maar juist gestimuleerd worden, zodat we in de toekomst minder last hebben van rampen en nog beter de democratiserende werking van brede toegang tot financiering gaan voelen. Uiteraard is het verwezenlijken van dromen niet de eerste associatie die mensen hebben bij financiering. Die boodschap overbrengen is een enorme uitdaging, zeker nu de financiële wereld door de crisis in een nog slechter daglicht staat dan voorheen. Shiller is zich hiervan zeer bewust en gaat uitgebreid in op de negatieve percepties ten aanzien van de financiële sector. Het boek is georganiseerd in twee delen. Het eerste deel gaat over rollen en verantwoordelijkheden: van bestuursvoorzitters en vermogensbeheerders tot docenten, lobbyisten en toezicht-

Titel Finance and the good society

Auteur Robert Shiller

Uitgever Princeton University Press

WILLEM SCHRAMADE

Universitair docent aan de Erasmus Universiteit

Rotterdam en aandelenanalist bij Robeco

houders. In ieder hoofdstuk wordt een rol toegelicht, meestal met aanbevelingen hoe het beter kan. Dat is verfrissend, want het financiële systeem wordt meestal besproken in abstracte termen, alsof het alleen maar over aandelen, obligaties en wiskundige vergelijkingen gaat. Verbindingen tussen individuen en de financiële sector zijn echter fundamenteel voor de samenleving: het gaat immers om het verwezenlijken van de doelen van die individuen. Aardige aanbevelingen zijn onder andere de uitgestelde beloning van bestuurders van systeemkritieke bedrijven, de stimulering van financiële diensten aan lagere-inkomensgroepen en de uitgifte van aandelen in het nationaal product. Ook dringt hij erop aan dat academische economen zich minder nauw richten op het meest recente onderzoek en meer aandacht hebben voor menselijke, praktische en ethische aspecten van financiering.

Het tweede deel gaat over financiering en haar bezwaren, ofwel de redenen waarom zij de schijn tegen heeft. In dit deel zitten naar mijn mening de interessantste hoofdstukken, al bieden ze doorgaans minder oplossingen dan startpunten voor discussie. Shiller identificeert vooroordelen en stereotypen om ze vervolgens grotendeels te ontkrachten. Denk aan speculeren, dat markten efficiënter maakt, maar ook aan crises, wat sociale epidemieën zijn die ook buiten financiële systemen voorkomen en tenslotte aan ongelijkheid, die juist door financiering verminderd kan worden. Hij wijdt ook een heel aardig hoofdstuk aan de prikkels tot immoreel gedrag in financiering – door informatieongelijkheid en grote transacties –, die wel te verminderen maar niet volledig weg te nemen zijn. Het gedragsaspect speelt in dit deel een grote rol: de meeste problemen zijn niet specifiek voor de financiële sector maar inherent aan de menselijke natuur.

'Finance and the good society' is een zeer interessant boek, met een belangrijke boodschap. Het verdient een groot en breed publiek, maar biedt tegelijk voldoende inzichten en verwijzingen om het ook voor goed belezen economen interessant te maken. Natuurlijk zijn niet alle hoofdstukken even interessant. Zo wordt er bijvoorbeeld te diep ingegaan op de belastingbehandeling van liefdadigheid in de Verenigde Staten en wil je elders juist veel meer weten. Maar dat doet niets af aan de kwaliteit van het boek. Het behandelt zaken die economen doorgaans voor vanzelfsprekend aannemen, maar die dat voor een groot publiek niet zijn. Het is goed om daarbij stil te staan. En het is aan Nederlandse economen om er iets mee te doen en hun vak beter uit te leggen.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.